

LYNN AUSTIN



I DET  
SKJULTE

LYNN AUSTIN

I DET  
SKJULTE

LOHSE

I hvert eneste menneske ...  
er der et sted,  
fjernt, som en ø,  
og givet til endeløs fortrydelse  
eller skjult lykke.

– *Sarah Orne Jewett*



# PROLOG

*Wyatts Frugtplantage*  
*November 1930*

Man siger, at alle mennesker har en skytsengel til at vogte over sig. Selv har jeg aldrig haft så meget brug for en, som dengang Frank Wyatt døde. Frank var min svigerfar, den sidste mandlige Wyatt i hele slægten.

Det var min mands tante, Betty, der plantede tanken om en skytsengel i mit hoved. Hun sagde, at hun ville bede om, at der måtte komme en og hjælpe mig. Sidst jeg havde skænket engle en tanke, var mange år tidligere i en søndagsskoletime i en af de mange småbyer, min far og jeg passerede igennem på vores togrejser. Far sørgede altid for, at jeg kom i kirke, hvis vi var i nærheden af én søndag morgen. Den søndag var jeg i en metodistkirke et eller andet sted i Missouri, og den lille, gamle, hvidhårede søndagsskolelærer sagde, at vi altid skulle underholde fremmede, for man vidste aldrig, om en af dem måske var en engel. Det var sådan, hun formulerede det – »underholde« dem. Hun fik mig til at tro, jeg skulle jonglere med bolde eller gå på line for dem, og jeg spekulerede på, hvad i alverden den uanseelige gamle dame dog var i stand til at præstere af underholdning, så krumbøjet og rynket som hun var.

Så da vi havde stedt Frank Wyatt til hvile på familiegravstedet ved siden af hans hustru og to sønner, begyndte jeg at håbe, at Gud snart ville besvare tante Bettys bønner, og at en engel måtte dukke op og hjælpe mig. Jeg skulle nok lægge mig i selen for at underholde ham, når han ankom.

»Hvad vil du så gøre nu, Eliza?«

Det var det spørgsmål, alle stillede efter begravelsen, og jeg vidste knap nok, hvad jeg skulle svare. Det, de i virkeligheden spurgte om, var:

»Hvordan skal en radmager, ung kvinde som dig med tre små børn drive en stor forretning som Wyatts Frugtplantage?« Ikke mindst fordi jeg indtil ti år forinden aldrig havde sat mine ben på en gård. De vidste selvfølgelig intet om min fortid – det gjorde ingen i Deer Springs, ikke engang min stakkels, afdøde ægtemand, Sam. Jeg skammede mig for meget til at fortælle om den til nogen. Men folk spekulerede alligevel på, hvordan jeg skulle klare mig. Min nabo, Alvin Greer, var en af dem.

»Hvad planlægger du at gøre, mrs. Wyatt, nu hvor Frank er død?«

Jeg fyldte hans kaffekop og rakte ham den uden at svare. Kunne han da ikke se, at jeg lige havde begravet min svigerfar, og at huset stadig var fuldt af alle de naboer, der var kommet for at sige det sidste farvel, og at jeg ikke engang havde tid til at tænke? Åbenbart ikke, for mr. Greer gav ikke op.

»Har du nogen i tankerne, der kan overtage Wyatts Frugtplantage, når foråret kommer?« spurgte han.

Jeg fyldte endnu en kop og rakte den til pastor Dill, der stod i kaffekøen bag mr. Greer. Jeg forsøgte ikke at ryste for meget på hånden. Jeg havde for længst lært, at hvis man ikke svarede straks, blev de fleste mennesker rastløse og begyndte selv at udfylde tavsheden, for det meste ved at diske op med deres egne gode råd. Denne gang åbnede pastor Dill munden som den første.

»Har du noget familie i nærheden, som vi kan sende bud efter, mrs. Wyatt? Jeg tror ikke, jeg nogensinde har hørt, hvor din slægt helt præcist kommer fra.«

»Bruger du fløde i kaffen?« spurgte jeg, idet jeg rakte ham kanden og ignorerede hans spørgsmål.

Han rystede på hovedet. »Nej tak. Jeg drikker den sort. Du er ikke oprindeligt fra Deer Springs, vel?«

»Nej. Det er jeg ikke.« Jeg gav mig til at ordne en stak teskeer og tjekkede, om sukkerskålen trængte til at blive fyldt. Det kom ikke ham ved, hvem jeg var i familie med, eller hvor jeg kom fra. Dette rodede hus med dets slidte møbler og falmede tapet var mit hjem nu og havde været det i ti år. Mine tre børn og jeg havde ret til at bo her – med eller uden Frank Wyatt og hans søn Sam.

»Det er selvfølgelig umuligt at sælge gården, nu hvor landet er sunket ned i depressionen,« tilføjede præsten. »Bankerne har ingen penge at låne ud.«

»Ja, hun kan jo ikke drive frugtplantagen på egen hånd!« Mr. Greer lød fornærmet.

Jeg trådte et skridt tilbage og forsøgte at undskylde mig ved at lade, som om kaffekanden skulle fyldes. De to skulle da endelig skændes om min fremtid, hvis den interesserede dem så meget. Men min mands tante Betty spærrede min flugtrute. Hendes fingre klemte sig fast om min arm som tøjklammer.

»Du ignorerer de geskæftige fjolser med vilje, gør du ikke, trunte?« hviskede hun. »Sådan gør jeg også. Hvis man spiller dum, tror folk, man virkelig *er* dum, og så lader de én være.«

Tante Betty mindede mig om en undulat. Hendes næse stak ud nøjagtig ligesom et lille næb, og hun pilede omkring som en glad lille fugl. Hun var lillebitte og rund. Hendes dunede, grå hoved nåede mig knap nok til hagen, og selv var jeg ikke meget højere end en skolepige. Til forskel fra alle de kedelige gamle krager i byen klædte tante Betty sig i spraglet tøj som en sjælden, tropisk fugl, uanset anledningen. I dag var hun iført en blomstret sommerkjole, hvide blondehandsker og en bredskygget stråhat, som om hun var på udflugt på uafhængighedsdagen og ikke til sin svogers begravelse en råkold novemberdag. Jeg har set hende gå ned ad vejen med sin enøjede hund iklædt en skrigende pink badekåbe og tøfler, og jeg har også set hende traske gennem frugtplantagen i et herrejakkesæt. Sam havde flere gange sagt, at hun var lidt for sig selv, og havde hver gang snurret fingeren rundt ved siden af hovedet ligesom fjederen på et kukur. Og min svigerfar havde givet mig strenge ordrer på at gå langt uden om hende.

»Det kommer ingen andre ved, hvem man er, eller hvor man kommer fra,« sagde tante Betty, idet hun endelig slap min arm. Hun havde en enorm flettaske hængende på den ene arm og gik og nynnede, mens hun banede sig vej rundt om spisestuebordet og pakkede et kyllingelår, to syltede agurker og et stykke krydderkage ind i papirservietter, som hun proppede ned i sin taske. »Til senere,« forklarede hun med et smil. Fingerspidserne på hendes hvide handsker var plettede af fedt og lage.



Mr. Greer og pastor Dill forlod endelig bordet, mens de stadig skændtes om, hvad der burde ske med Wyatts Frugtplantage. Jeg drog et lettelsens suk og genoptog serveringen.

»Vil du have noget kaffe, tante Betty?« spurgte jeg, mens hun færdiggjorde sin runde om bordet.

»Nej tak, trunte. Det ville bare løbe ud af min taske og ned på dit pæne, rene gulv.« Hun lo som et barn, der er ude på narrestreger, og jeg kunne ikke lade være med at smile. Hun standsede op for at snuse til et djævleæg, hvorefter hun føjede det til samlingen i tasken. »Jeg har i øvrigt set Gud,« sagde hun så: »Jeg kunne kende ham på øjnene.« Hun greb min arm igen og lænede sig frem, idet hun hviskede: »Gud har meget rare øjne.«

Jeg havde nu ellers forestillet mig Guds øjne som temmelig trætte, i hvert fald lige siden jeg havde hørt en baptistpræst i Kentucky sige, at Herrens øjne altid kiggede søgende ud over hele jorden. Men de kunne velsagtens være trætte og rare på samme tid.

Tante Betty stillede sig på tær for at få overblik over de mange mennesker og nikkede så hen mod dagligstuen, hvor en gruppe kvinder fra kirken stod i en klynge. »Ved du, hvad de gamle høns derovre står og hvisker om?« spurgte hun. »De er allesammen chokerede over at se mig til Franks begravelse. Han var først forlovet med mig, ved du nok, inden min søster Lydia giftede sig med ham. De tror, jeg har båret nag gennem alle årene, men ved du hvad? Jeg havde en skytsengel, der passede på mig. Det var sådan, jeg undslap Frank Wyatt – en skytsengel.« Hun lo igen og lod en småkage falde ned i den bundløse taske. »Du giftede dig med min nevø Sam, ikke sandt?«

Jeg fik øjeblikkeligt en klump i halsen på størrelse med en ferskensten. Jeg måtte synke den, før jeg kunne svare. »Jo ... men han er død, tante Betty. Sam døde for et år siden, kan du huske det?«

Hendes øjne fyldtes med tårer, mens hun stirrede ud i luften. »Min søster Lydia havde tre drenge – Matthew var den ældste, så kom Samuel og til sidst lille Willie. Stakkels lille Willie døde tilbage i 1910 ... eller måske var det i 1911, min hukommelse har aldrig været særlig god.« Hun skilte blondegardinerne i spisestuen med sin behandskede hånd og



pegede ud på mine tre børn, der legede i baghaven. »Det er, som om det var i går, Lydias drenge løb omkring ligesom de små der.«

Jimmy, Luke og Becky Jean havde siddet så uroligt i deres søndagstøj, at jeg til sidst havde givet dem lov til at løbe ud og lege. Jeg var ligeglad med, at kirkedamerne stod med hånden for munden og hviskede om, hvor upassende det var, at børnene tumlede rundt, en time efter at deres bedstefar var lagt i jorden.

»Det er mine tre små,« sagde jeg. »Mine og Sams.«

»Jamen, du ligner jo selv et barn,« sagde Betty, »næsten for ung til at være gift, for ikke at sige enke. Stakkels Sammy. Og nu er hans far også borte? Jamen dog ... så er jeg vel din nærmeste slægtning her i Deer Springs.« Hun rystede på hovedet, og det sorte sørgeslør, hun havde sat fast på stråhatten med et stykke klisterbånd, faldt af og flagrede til jorden. »Der er nogle, der siger, at dette hus er forhekset eller forbandet. Den ene tragedie efter den anden i årenes løb. Først døde lille Willie, så forlod unge Matthew os, derefter døde min søster ... Men ingen af dem var ulykker. Uanset hvad folk ellers siger, unge dame.«

»Ikke ... ulykker?« Jeg havde ikke lyst til at tænke på, hvad de ellers kunne være.

»Nej! Der ligger en enorm byrde af sorg oppe på loftet i dette hus. Har du været deroppe for nylig? Der er sikkert også en god portion nede i kælderen.«

Jeg betragtede mine børn, der legede tagfat under tørresnorene, og jeg havde lyst til at fortælle tante Betty, at den sorg for længst var vokset ud af både loftet og kælderen. Den var dyb og bred nok til at fylde hele laden.

Tante Betty gav min skulder et klem. »Hvis du nogensinde får brug for hjælp til at skovle det hele ud, så sig til, ikke? Jeg bor i hytten nede ved dammen. Hvad var det nu, du hed?«

»Eliza Rose. Eliza Rose Wyatt.«

Tante Betty rystede på hovedet. »Åh! Det er mere sorg, end ét hus kan bære.« Hendes taske slog imod min hofte, da hun lagde armen om livet på mig. »Det, du har brug for, trunte, er en skytsengel, der kan passe på dig og hjælpe dig i nødens stund. Hør her – jeg vil bede Gud om at sende dig en, næste gang jeg ser ham, ikke?«

Jeg kom i tanke om de ord, min far plejede at sige, når han puttede mig om aftenen: – »Må Herren sætte sine engle rundt omkring dig.« – og jeg måtte synke endnu en stor klump.

»Det kan vel ikke skade at bede om en, tante Betty,« sagde jeg.

# DEL 1

## Wyatts Frugtplantage

*Vinteren 1931*

»Glem ikke gæstfriheden, for ved at være gæstfrie  
har nogle uden selv at vide det  
haft engle som gæster.«

HEBRÆERBREVET 13,2



# KAPITEL 1

*Februar 1931*

Jeg var lige trådt ud i den iskolde februarnat, da den fremmede næsten skræmte livet af mig. Jeg havde ikke hørt nogen biler skramle ned ad den lange, øde vej til min ejendom, så da en skygge i mørket pludselig forvandlede sig til en stor mand, blev jeg så forskrækket, at jeg tabte den askefyldte kulkasse ned ad verandatrappen. Jeg måtte tage mig til hjertet med begge hænder, for at det ikke skulle springe ud af brystkassen.

»Undskyld. Det var ikke min mening at skræmme dig,« sagde den fremmede. Selv i mørket kunne jeg se, at han virkelig var ked af det. Han stod med armen strakt ud, som om han ville gribe mig, hvis jeg faldt død om af skræk.

»Det er i orden,« sagde jeg. »Jeg hørte bare ikke bilen, det er det hele.«

»Jeg er ikke i bil. Jeg kom til fods.« Han stillede vadsækken, han bar, fra sig og begyndte at skovle den tabte aske tilbage i kulkassen med de bare hænder.

»Pas på, asken er måske stadig varm.«

»Javel, frue. Det føles nu rart.« Hans hænder var bare, og han havde ingen hat på – og på kroppen kun pjalter imod den bidende kulde. Det lange hår og buskede fuldskæg skjulte det meste af ansigtet. Men det var dunsten, den stærke lugt af uvasket hud og brænderøg, der ikke efterlod nogen tvivl om, at den fremmede var vagabond – en af de mange tusinde, der flakkede rundt over hele Amerika i søgen efter arbejde den vinter. Han måtte være trasket gennem frugtplantagen fra jernbanesporene, draget af lyset fra vinduerne i huset.

»Dit hus er mærket,« havde gamle Abe Walker sagt til mig, sidste gang jeg besøgte hans forretning i Deer Springs. »Det er sådan, vagabonderne gør. Når de først finder ud af, du er en godhjertet, kristen kvinde, mærker de dit hus af hensyn til den næste fyr, der kommer forbi. Du burde jage dem væk, Eliza Rose. Det er ikke trygt at have dem i nærheden, nu hvor du er enke og sådan.«

Abe Walker anede ikke, at jeg var vokset op blandt stoddere, drønnerter og løsarbejdere, så jeg var temmelig god til at bedømme mennesker. Jeg vidste, hvem jeg kunne invitere indenfor, og hvem jeg skulle give et los bagi.

»Må jeg veksle et ord med din mand?« spurgte den fremmede og forskrækkede mig derved for anden gang.

»Min ... min mand?«

»Ja. Jeg tænkte på, om han havde lidt arbejde, jeg kunne gøre til gengæld for et måltid mad.« Vagabonden havde en blid stemme, mild og høflig. Jeg tænkte på den endeløse liste af ting, der trængte til at blive gjort på gården – mælkespande, der skulle vaskes, brænde, der skulle hugges, kul, der skulle hentes, dyr, der skulle fodres, hegn, der skulle repareres – og jeg følte mig træt helt ind i knoglerne.

»Hvorfor kommer du ikke indenfor og får en bid mad?« spurgte jeg. »Det er for koldt at stå herude. Lad bare asken stå på verandaen.« Jeg vendte mig om og åbnede køkkendøren for ham, men han rørte sig ikke.

»Jeg har ikke noget imod at spise udenfor. Og jeg er villig til at arbejde først.«

I mørket var det svært at afgøre, hvor gammel den fremmede var. Hans stemme var hverken ung eller gammel. Men jeg havde nu ondt af ham. På trods af de mange lag tøj stod han sammenkrøbet i kulden og rystede.

»Vi har lige spist aftensmad,« sagde jeg. »Maden er stadig varm. Kom nu indenfor.«

Han fulgte langsomt efter mig, hvorefter han stillede sig nær køkkendøren, mens jeg skar nogle skiver brød, fandt en ren tallerken, øste en portion rester op i den og skænkede ham en kop kaffe. Da jeg vendte mig om for at bede ham sætte sig, forskrækkede han mig endnu en gang – i et splitsekund mindede han mig om min mand. Den fremmede var næsten lige så høj og bredskuldret som Sam havde været, og han stod, præcis

ligesom Sam plejede at stå, med den ene skulder trukket lidt højere op end den anden og med hovedet på skrå – som om han lyttede efter noget langt borte. Så var øjeblikket forbi, og jeg kunne se, hvor anderledes han i virkeligheden var – mørkhåret, hvor Sam havde været lys, med brune øjne, hvor Sams havde været blå som sommerhimlen.

»Vil du ikke sidde ned?« spurgte jeg. Jeg stillede tallerkenen med stuvet kylling, gulerødder og melboller på bordet og rakte ham brødet.

»Tak, frue.«

Jeg kunne have svoret, at jeg så en tåre glimte i hans øjne, idet han satte sig på stolen som en meget gammel mand. Dernæst overraskede han mig ved at folde hænderne og bøje hovedet for at bede, ligesom Sam og hans far altid havde gjort, inden de spiste.

Fra den anden side af bordet stirrede min fireårige datter måbende på den fremmede med vidtåbne, grå øjne. Hendes gaffel svævede i luften, mens hun stak til resterne af sin aftensmad. Den nøgne pære over bordet skinnede på hendes kobberrøde hår, så det flammede.

»Hold op med at stirre, og spis din aftensmad færdig, Becky Jean,« sagde jeg. Det var ikke min mening at lyde så vred hele tiden, men på det seneste syntes ordene bare at springe ud af munden på mig på den måde. Jeg vendte mig atter mod vasken, der var fyldt med tallerkener, og da jeg fik et glimt af mit spejlbillede i køkkenvinduet, så jeg et ansigt, der var alt for strengt, alt for tynget af bekymringer for en kvinde på kun tredive år. Med alle de bekymrede rynker og med det sandfarvede hår, der hang ned i øjnene, lignede jeg overhovedet ikke den unge pige, Sam engang havde kaldt »billedskøn.«

»Mor lader dig ikke gå fra bordet, før du spiser alle dine gulerødder,« sagde Becky til den fremmede. »Jeg kan ikke lide gulerødder, kan du?«

»Ja, frøken. Faktisk så kan jeg rigtig godt lide gulerødder.«

»Vil du ha' mine?« spurgte hun.

»Du kan tro nej,« sagde jeg. »Du spiser op, Becky Jean, og lader manden spise i fred.« Jeg satte hænderne i siden og vågede over Becky som en høg, indtil hun til sidst tog en lille bid gulerod. Af den måde, manden skovlede maden ind på, forstod jeg, at han ikke havde fået noget at spise i et godt stykke tid. Jeg øste endnu en portion op til ham.



»Har du ikke lyst til at tage frakken af?« spurgte Becky ham et par minutter senere.

»Nej tak. Det er næsten ikke besværet værd. Jeg skal udenfor igen lige om lidt.« Han talte lavmælt, som om der lå et spædbarn og sov i nærheden, som han ikke ville vække. Men stemningen blev brudt et øjeblik efter ved lyden af fodtrin, der dundrede ned ad trappen, hoppede fra afsatsen til gulvet i gangen og derefter drøned ind i køkkenet. Jeg behøvede ikke vende mig om for at se, at det var min søn Jimmy. Han var ni år gammel og galopperede omkring som en unghest, uanset hvor han færdedes.

»Mor, kan du hjælpe mig med ...?« Han stivnede i døråbningen, da han fik øje på den fremmede. Jimmys lysebrune hår var igen blevet for langt og hang ned i øjnene på ham som et stykke forvokset ukrudt. Jeg måtte se at få det klippet, hvis jeg da kunne få ham til at sidde stille så længe.

»Det er ikke høfligt at stirre, Jimmy,« sagde jeg. »Kan du ikke sige 'godaften' til vores gæst?«

»Godaften,« sagde han. Den fremmede havde netop munden fuld af melboller og kunne blot nikke til svar. Et øjeblik senere dukkede en rødhåret skygge op i døråbningen bag Jimmy – syvårige Luke. Men jeg vidste, det var omsonst at bede ham hilse på manden. Luke var lige så sky og let at skræmme som en omstrejfende kat.

»Hvad skulle du bruge hjælp til, Jimmy?« spurgte jeg, mens jeg tørrede hænderne i forklædet.

»Staveord.« Han bevægede sig rundt om bordet i en stor bue, så langt væk fra den fremmede som muligt, og rakte mig sit kladdehæfte. Han havde Luke på slæb. Drengen – hvis øjne var lige så blå som hans fars – tog ikke blikket fra den fremmede. Jeg forsøgte at tyde Jimmys udtværede skrift, da manden pludselig udstødte et råb. Jeg kiggede op og så ham gnutbe bagsiden af hånden.

»Mor!« sagde Jimmy forbløffet, »Becky stak lige manden med sin gaffel!«

»Stak ham?«

»Ja, uden nogen som helst grund!«

»Men jeg havde en grund!« sagde Becky. »Jeg ville se, om han var en engel!«

Vagabonden løftede sine mørke øjenbryn. »En hvad?»

»En engel,« gentog hun. Hun var på grådens rand. »Mor giver altid fremmede mad, fordi hun siger, de måske er engle. Men du ville ikke tage jakken af, så jeg kunne ikke se, om du havde vinger indenunder.«

Jeg tog fat i Beckys skulder og ruskede hende let. »Becky Jean! Du siger undskyld lige med det samme!« I stedet skjulte hun ansigtet og græd.

»Nej, nej, der er ingen skade sket,« sagde manden. Han havde et pænt smil med lige, hvide tænder. »Jeg tror, jeg ved, hvilket vers din mor mener. Det er fra Hebræerbrevet, ikke sandt, frue? 'Glem ikke gæstfriheden, for ved at være gæstfrie har nogle uden selv at vide det haft engle som gæster.'«

»Jo, det er rigtigt.« Jeg var så paf over at høre en usoigneret gammel vagabond kaste om sig med bibelvers, at jeg ikke vidste, hvad jeg ellers skulle sige.

Becky tørrede øjnene med knytnæverne og kiggede så op på manden igen. »Undskyld, jeg stak dig ... men *er* du en engel?»

»Desværre, nej. Bare en almindelig rejsende.« Han skubbede stolen ud fra bordet og rejste sig. »Jeg er meget taknemlig for måltidet, frue,« sagde han med et let buk. »Det var udsøgt. Hvis der nu er noget, jeg kan gøre for dig til gengæld, vil jeg gøre det med glæde.«

»Der er ikke noget, der ikke kan vente til i morgen tidlig. Du er velkommen til at sove i min mands værksted ude i stalden. Der er en feltseng og en kakkellovn, du kan tænde op i, hvis du er villig til selv at hugge dit brænde. Der er en lygte og nogle tændstikker på hylden inden for døren.«

»Endnu en gang tak, frue.« Han løftede hånden, som om han ville lette på hatten, men hans hoved var allerede bart. Han smilede fåret. »Godaf-ten til dig, så.«

Hele aftenen, mens jeg sad ved køkkenbordet og hjalp Jimmy med hans staveord og regneopgaver, kunne jeg høre det hule *klak* fra en økse, der huggede brænde. Igen og igen brød lyden af splintrende træ stilheden efterfulgt af et dumpt *bonk* fra brændestykker, der faldt ned på verandaen, mens manden stablede det op ad huset.

»Jeg slipper for at hugge brænde i morgen,« sagde Jimmy med et bredt smil.

»Det lyder, som om du slipper for at hugge brænde i en hel uge,« sagde jeg. »Gad vide, hvordan han kan se, hvad han laver i mørket.«

Den fremmede holdt ikke op med at hugge brænde, før børnene var lagt i seng. Da jeg gik ind i køkkenet for at justere spjældet på komfuret for natten, så jeg hans mørke silhuet bevæge sig mod de hvide driver. Han løftede og slyngede sneen højt op i luften, idet han skovlede en sti over til stalden og hønsehuset.

Jeg rystede af kulde, da jeg klædte mig af i soveværelset. Jeg havde ikke haft megen appetit, siden Sam døde, og jeg syntes ikke, jeg kunne holde varmen om natten, medmindre jeg tog to par af hans uldne sokker på og en sweater over min natkjole. »*Du er lige så mager som en plukket kylling.*« ville Sam sikkert sige, hvis han kunne se, hvor tynd jeg var blevet.

Da jeg havde slukket lyset, kiggede jeg endnu en gang ud ad soveværelsesvinduet. En stribe røg steg op fra kakkelovnsrøret i værkstedet, lyset fra lygten skinnede inde fra stalden. Men det var først, da jeg lå sammenkrøbet i den kolde, tomme seng, at det gik op for mig, at jeg ikke engang havde spurgt den fremmede om hans navn.



Jeg var efterhånden så vant til at være alene på gården, at jeg havde glemt alt om vagabonden, indtil jeg åbnede køkkendøren næste morgen for at hente brænde og så den enorme brændestabel på verandaen. Det var, lige før jeg snublede over kulkassen, der var blevet fyldt med kul fra beholderen i laden og nu stod uden for døren. Jimmy og jeg kunne spadsere side om side på den sti, den fremmede havde skovlet over til stalden, og han havde endda strøet aske på den, så vi ikke skulle glide og falde med mælkespandene. Men der steg ingen røg op fra skorstenen i værkstedet.

»Det ser ud, som om vores engel er fløjet igen,« sagde jeg.

»Allerede?« Jimmy lød skuffet. »Jeg tror, han må have været *min* skytsengel med alt det brænde, han huggede.« Jeg fulgte efter Jimmy ind i den dunkle, kolde stald. Vores ånde hang i luften foran os. Da Jimmy pludselig standsede op, var jeg lige ved at gå ind i ham.

»Wow!« sagde han. »Har én mand gjort alt det her? Han må have arbejdet hele natten!«

Den fremmede havde muget ud i alle båsene – en opgave, jeg altid gruede for – og han havde forket en frisk forsyning hø ned fra loftet og

stakket det, så det var nemt at få fat på. Der var en orden over stalden, som sendte en lille kuldegysning ned ad ryggen på mig. Dette var en mands værk, der fandt stolthed i det, han lavede – sådan som Sam plejede at holde tingene – ikke en træt mor og hendes små sønner, der sprang over, hvor gærderet var lavest.

»Det ser ud, som om han vidste, hvad der skulle gøres, og så bare gjorde det,« mumlede jeg. Mine øjne sved pludselig, som om jeg havde fået røg i dem. Jeg gav Jimmy et puf for at få ham i gang. »Kom så. Hold op med at stå og glo og kom i gang, ellers kommer du for sent i skole.«

Da vi havde malket køerne og fodret hestene, sendte jeg Jimmy ind i værkstedet for at sikre, at vagabonden havde slukket ilden. »Og glem ikke at lukke spjældet,« advarede jeg.

Ikke så snart havde jeg taget haspen af lågen til hønsehuset, før jeg hørte Jimmy kalde fra den anden side af gårdspladsen. »Mor! Mor, kom! Skynd dig!«

»Hvad er der galt?« Jeg skyndte mig over til ham – han stod ved den åbne stalddør. Hans fregner så grå ud mod det blege ansigt.

»Ham manden ligger bare der ved kakkelovnen,« sagde han åndeløst, »og jeg kan ikke få ham til at vågne!«

En stærk kuldegysning fór igennem mig. *Ikke igen.*

Det var lille Jimmy, der tre måneder tidligere havde fundet sin bedstefar død på staldgulvet. Jeg kunne se mindet om den frygtelige eftermiddag i hans bange øjne.

»Åh, den gamle vagabond er sikkert fuld, det er det hele,« sagde jeg og slog ud med hånden. »Uanset hvor fattige de er, er det alligevel, som om de altid kan få fingre i noget spiritus, hvis de vil. Jeg tager mig af ham. Du må skynde dig at blive klar til skole – og sørg for, at Luke heller ikke nøler.«

Jeg fandt den fremmede sammenkrøben på feltsengen i værkstedet, indhyllet i et snavset tæppe. Hans bryst hævede og sænkede sig langsomt, så han var altså ikke død. Rummet føltes koldt, ilden var for længst gået ud. Jeg kiggede mig omkring, men fandt ingen tomme spiritusflasker. Han var sandsynligvis udmattet efter alt det arbejde, han havde udført – arbejde, der ville have taget drengene og mig en hel dag. Jeg mærkede en bølge af medlidenhed med ham og trådte forsigtigt rundt om briksen for

at få liv i ilden, inden jeg vendte tilbage til arbejdet. Hans muskler ville ikke blive nær så ømme, hvis han holdt sig varm.

»Er englen vågnet, mor?« spurgte Becky, da jeg kom tilbage til huset. Hun sad stadig ved køkkenbordet og stak til sin havregrød på samme modvillige, irriterende måde, som hun plejede. Jeg satte kurven med æg i vasken og holdt hænderne ind over komfuret for at varme dem.

»Han er bare en almindelig vagabond, Becky, ikke en engel.«

»Er han ... d-død?« spurgte Luke.

»Selvfølgelig ikke. Du så selv alt det brænde, han huggede. Manden er såmænd bare udmattet.«

»Han må gerne få min havregrød, hvis han er sulten.« Becky gled ned fra sin stol og løftede skålen med begge hænder. »Må jeg bære den ud til ham?«

»Nej, det må du ikke. Han vil have bacon og æg, når han vågner, og din havregrød har bare at være nede i din mave til den tid. Jeg er ved at være godt træt af at diskutere med dig om hvert eneste måltid, Becky Jean, især når der er masser af børn her i landet, der går og sulter.«

Jeg sendte drengene af sted til skole under en trøstesløs grå himmel, der truede med sne. Da Becky og jeg var færdige med opvasken efter morgenmaden, var bygerne begyndt. Jeg lavede en dobbelt portion dej, idet jeg tænkte, at den fremmede sikkert ville sætte pris på at få et friskbagt brød med sig, men da jeg havde æltet den, og den stod til hævnning i den lune ovn, havde jeg stadig ikke set noget til ham. Jeg lod Becky sidde med sine påklædningsdukker, trak støvler og frakke på og gik over for at se til ham.

»Hr. ... ?« sagde jeg, mens jeg ruskede hans skulder. »Hallo, hr. ... er alt i orden?« Da han ikke svarede, ruskede jeg ham hårdere og hårdere, mens en følelse af panik steg op i mig som en flok opskræmte fugle. »Hallo, du! Hallo, vågn op!« Endelig rørte han på sig, stønnede let, og jeg kunne se på hans glasagtige øjne og røde kinder, at det ikke var stærke drikke eller udmattelse, der havde slået ham af pinden. Det var en febersygdom.

Jeg trådte hurtigt væk fra ham. Hvad nu, hvis han fejlede noget smitsomt, som for eksempel polio? Mine børn havde været i nærheden af ham den foregående aften, Jimmy havde været herinde i morges og rørt ved

ham. Jeg kastede hurtigt et par brændeknuder mere på ilden og lukkede så døren til værkstedet for at lade ham sove.

Da det var blevet eftermiddag, faldt sneen tæt og tungt. Drengene kom tidligt hjem fra skole og stampede den friske sne af fødderne; kinder og ører var røde af kulden. »Læreren sendte os hjem, før stormen blev for slem,« sagde Jimmy.

»Og vi får m-måske fri i morgen,« tilføjede Luke. Tanken må have begejstret ham; det var den længste sætning, han havde ytret i en måned.

Jeg purrede op i hans svedige, røde hår, inden jeg hængte hans hue og vanter på tørrestativet ved komfuret. Lugten af fugtig uld begyndte at brede sig i køkkenet og overdøvede duften af nybagt brød.

»Godt, den engel huggede alt det brænde for mig,« sagde Jimmy. Han tørrede duggen af køkkenvinduet med næven og kiggede over mod stalden. »Tog han af sted, før stormen begyndte?«

»Nej, han lå stadig i værkstedet, sidst jeg var derovre,« sagde jeg. »Han er syg og har feber, så jeg vil ikke have, I kommer i nærheden af ham, hører I? Faktisk må jeg hellere gå over og se til ham. Han er nok ved at være sulten nu.« Jeg øste noget af suppen fra aftenen før op i en lille mælkespand og pakkede et stykke brød med smør ind i et rent viskestykke, inden jeg klædte mig på til turen udenfor.

Vinden havde blæst sneen sammen i store dynger og dækket stien til stalden. Mine fødder føltes tunge, da jeg traskede gennem driverne, og den flygende sne stak, når vinden piskede den ind i ansigtet på mig. Gårdspladsens velkendte omrids lignede en udvisket tegning, mens frugtplantagen bag laden var forsvundet i det hvirvlende grå.

Værkstedet føltes koldt igen. Jeg knælede ved siden af den fremmedes seng og ruskede i ham, indtil han endelig vågnede. Hans øjne var som glas, feberagtige, og jeg kunne se på det paniske blik, at han ikke anede, hvor han var.

»Det er i orden ... du er i min lade. Du gik op til min ejendom i går aftes, husker du nok?« Han bevægede læberne, som om han forsøgte at tale, men alt, hvad der kom ikke andet end en stønnen. Jeg løftede hans hoved og hjalp ham til at tage et par mundfulde af suppen. »Hør, jeg er nødt til at vide, hvad der er galt med dig, hr. Jeg har tre børn at tænke på, og jeg har hørt, at der flourerer alle mulige sygdomme i vagabondlejrene.«

»Mit ben,« hviskede han.

»Dit ben? Må jeg se?« Han nikkede, idet han atter lukkede øjnene. Jeg lagde hans hoved ned og satte suppen fra mig.

Så snart jeg slog tæpperne til side, kunne jeg se, at hans højre bukseben var flænget. Stoffet var mørkt og stift af indtørret blod. Indenunder havde han bundet en klud om benet. Jeg vikledede forsigtigt den blodige klud af og kunne nu se et langt, ujævnt sår, der løb ned ad skinnebenet fra knæ til ankel. Det var hævet og betændt. I bedste fald havde han blodforgiftning, og jeg kunne ikke holde ud at forestille mig det værste. Én gang i livet at være vidne til stivkrampens rædsler var nok. Vrede tårer fyldte mine øjne.

»Hvor vover du!« råbte jeg, idet jeg slyngede tæppet tilbage over hans ben. »Hvor vover du at komme krybende til *mit* hus for at dø som en skabet gammel hund! Har vi ikke været igennem nok? Hvorfor kunne du ikke være fortsat ned ad vejen til den næste gård eller den næste by? Et eller andet sted, hvor dødsenglen ikke har slået lejr på dørtærsklen, lige så længe jeg kan huske! Hvor vover du at vælge *mit* hus!«

Han åbnede øjnene og kiggede på mig. Jeg kunne ikke se, om tårerne var hans eller mine egne. Jeg skjulte ansigtet i skam og græd lydløst.

»Mor?«

Jeg snurrede rundt og fik øje på Jimmy i døråbningen bag mig. Luke stod ved siden af ham og så bange ud.

»Sagde jeg ikke til jer, at I skulle holde jer væk herfra?«

»Er han også ved at dø, mor?« spurgte Jimmy.

»Måske.«

Jeg rejste mig og tørrede tårerne i frakkeærmet. Den gamle stald knirkede, idet et vindstød ramte den fra siden; sneen haglede imod vinduesglasset. »Vi kan ikke lade ham ligge herude,« sagde jeg. »Vi kan ikke løbe ind og ud hele natten for at tage os af ham. Hent jeres kælk og hjælp mig med at få ham indenfor.«

Jeg greb manden under armene, og drengene tog hver en fod, da vi – ikke just nænsomt – slæbte ham gennem stalden, hvorefter vi trak ham op på Lukes kælk. Den fremmede vejede vist mere end os alle tre til sammen. Det kostede en hel del skubben og masen at bugsere ham gennem de dybe driver over til huset. Han bed tænderne sammen under det meste af den ujævne tur, men skreg til sidst af smerte, da vi halede ham op ad trap-



pen til verandaen. Smerten syntes at vække ham kortvarigt, og han blev i stand til at bære noget af sin egen vægt på det gode ben, mens vi hjalp ham ind i bedstefar Wyatts gamle seng i det ledige værelse, der stødte op til køkkenet. Becky så til med store øjne fra fodenden af sengen, da vi lagde ham til rette i den.

»Er han ved at dø?« spurgte hun.

Jeg kunne se frygten i mine børns ansigter, og vreden mod den ubudne gæst vendte tilbage. »Jeg ved det ikke. Han er i Herrens hænder nu. Vi vil gøre det bedste, vi kan for ham, men hvad der videre sker er op til Gud.«

Jeg hadede min hjælpeløshed. Jeg havde ingen telefon, og jeg kunne ikke køre ind til byen efter lægen på grund af snestormen. *Det er lige meget*, sagde jeg til mig selv i et forsøg på at skubbe min egen frygt til side. Jeg kendte ikke engang denne mand. Desuden var det sikkert hans egen tåbelighed, der havde ført ham ud i denne redelighed.

»Han stinker,« sagde Becky og klemte sig for næsen.

»Det gør han så sandelig. Fyld vand i kedlen, Becky Jean, og sæt den til at koge. I drenge, hjælp mig med at få ham ud af de her ... de her pjalter, han har på.« Vi klædte ham af til det lasede undertøj og lagde hans tøj udenfor på verandaen. Derefter rensede jeg såret på hans ben så blidt, jeg kunne, og lagde et varmt grødomslag på det, sådan som lægen havde vist mig, dengang han havde behandlet Sams sår. Den fremmede, som kun halvt var ved bevidsthed, syntes knap nok at bemærke, hvad vi gjorde.

»Vi lader ham være nu,« sagde jeg, da jeg var færdig. »Der er ikke tid til at pylre om ham; der er masser af arbejde, der skal gøres.« Jeg besluttede mig for at pleje ham på egen hånd. Jo mindre børnene havde med den fremmede at gøre, des lettere ville det være for dem, hvis han døde. Alligevel syntes hans velbefindende at fylde deres tanker den aften – mere end snestormen, der stadig rasede udenfor.

»Vil du ikke nok lade englemanden leve,« bad Becky, da hun bad bordbøn før aftensmaden. Luke overraskede mig ved at hviske »Amen.« Selv havde jeg ingen tro på, at bønnens kraft kunne helbrede ham. Gud gjorde, lige hvad der passede ham, uanset hvad vi tryglede ham om.

Da vi var færdige med aftenrøgtningen, var jeg mere udmattet end sædvanligt på grund af den ekstra anstrengelse ved at kæmpe mig gennem sne og blæst. Jeg ventede, til børnene var lagt i seng, før jeg gik tilbage til

den fremmedes værelse med et frisk grødomslag, ængstelig for, hvad jeg ville finde. Hans øjne var åbne, og jeg kunne se smerten i dem, selvom det eneste lys i rummet kom fra den åbne dør til køkkenet. Han rystede på trods af alle de vattæpper, vi havde dynget over ham. Da jeg lagde de varme klude på hans ben, stivnede han og sugede luften ind gennem tænderne.

»Undskyld. Jeg prøver at hjælpe dig, ikke at gøre dig ondt.«

»Det ved jeg godt,« hviskede han. »Tak.«

»Er du sulten? Jeg kan hente noget til dig.«

Han rystede på hovedet. »Bare vand ... tak ...«

Jeg vendte mig bort, pludselig ude af stand til at se på ham. »Hør, jeg er ked af, at jeg råbte sådan ad dig ude i stalden. Det er bare, fordi ...« Jeg lukkede øjnene hårdt i ved erindringen. »Det er bare det, at min mand døde af et sår på foden, der ikke engang var halvt så slemt som dit. Lægen sagde, det var stivkrampe. Jeg kunne intet stille op, men blot se ham lide. Og ... og det var ikke en let død.«

»Det er ikke din skyld, hvis jeg dør,« sagde han lavmælt.

»Det ved jeg godt.« Jeg tvang tårerne tilbage, gik hen til ham igen og støttede hans hoved, mens han drak en tår vand. »Hvad hedder du?« spurgte jeg. Hans svar var en svag hvisken, jeg ikke kunne forstå.

Jeg dyppede en vaskeklud i den balje med sæbevand, jeg havde lavet, og vaskede snavset af hans ansigt – det havde kriblet i mine fingre efter at gøre netop det, lige siden vi havde båret ham indenfor. Det var svært at bestemme hans alder, fordi det pjuskede, mørkebrune hår og skæg så ud, som om det ikke var blevet klippet længe. Ansigtet var meget solbrændt under al snavset, og øjnene under de buskede bryn havde samme farve som kaffebønner. Hans barkede næver var store og stærke, men varmere at røre ved end badevandet. Jeg knappede den øverste knap på hans undertrøje op for at vaske hans hals og bryst og fik øje på et grimt, takket ar lige over hjertet. Det var helet for længe siden, men det var tydeligt, at han var undsluppet dødsenglen mindst én gang før.

Da jeg var færdig, var vandet i baljen blevet sort. »Jeg vil lade dig sove nu,« sagde jeg, før jeg forlod værelset.

Jeg bar baljen ud på verandaen for at tømme den og lagde mærke til den fremmedes vadsæk ved siden af døren. Jimmy havde taget den med

fra stalden og stillet den der. Jeg tog den og fornemmede vægten af noget tungt på bunden og hørte så et metallisk *klonk*, da jeg stillede den på køkkenbordet.

Jeg følte mig som en luskebuks, da jeg løsnede knuden på sækken og begyndte at grave mig igennem hans ting. Men hvordan skulle jeg ellers finde ud af, hvem den fremmede var, og hvor han kom fra? Et par overalls med et tykt lag mudder og en flonelsskjorte lå øverst. Jeg lagde dem til side for at vaske dem sammen med hans øvrige tøj. Neden under dem lå en feltflaske fra den amerikanske hær og en slidt bibel med en iturevet forside. Inden i et vandtæt regnslag fandt jeg en stak kladdehæfter – den slags, Jimmy og Luke havde med i skole. Blyantsskrift fyldte alle kladdehæfterne undtagen ét, lige fra første til sidste side. Stukket ind i det sidste var tre breve fra avisen *Chicago Tribune*, adresseret til mr. Gabriel Harper i en postboks i Chicago. Jeg sagde navnet højt – Gabriel Harper.

Jeg behøvede ikke grave videre, men jeg kunne ikke modstå fristelsen til at finde ud af, hvad det var for en massiv genstand, der lå i bunden af sækken, indsvøbt i et gammelt tæppe. Jeg skilte folderne i stoffet ad og stirrede overrasket ned.

Sikke en mærkelig ting for en vagabond at bære rundt på – en skrivemaskine!